

núm.05 OCT. - 2025

l'Aquífer

Carme-Capellades

P.04 - EL MUSEU MOLÍ PAPERER DE CAPELLADES
un molí en actiu

P.08 - Entrevista a SALVADOR VIVES, alcalde de
Capellades

P.10 - Els infants de cicle inicial de l'escola la Torre
hem fet un projecte sobre les Fonts naturals
del nostre poble

P.12 - Situació de normalitat hidrològica

Índex

- P.03. - **Editorial** - Just ara quan les reserves són bones i no estem pressionats per la urgència de l'escassetat és el moment de prendre les decisions necessàries per gestionar la situació.
- P.04 - **EL MUSEU MOLÍ PAPERER DE CAPELLADES
UN MOLÍ EN ACTIU**
- P.08 - **Entrevista a SALVADOR VIVES**, alcalde de Capellades
- P.10 - **Els infants de cycle inicial de l'escola la Torre hem fet un projecte sobre les Fonts naturals del nostre poble**
- P.12 - *Situació de normalitat hidrològica*

JCUACC supports the Sustainable Development Goals

La Junta Central d'Usuaris de l'aqüífer de Carme-Capellades (JCUACC) és una Corporació de Dret Públic emparada per la legislació d'Aigües vigent i tutelada per l'Agència Catalana de l'Aigua.

La JCUACC agrupa els usuaris, propietaris i regants que tenen dret a l'aprofitament d'aigües subterrànies, estant representades les activitats d'abastament, industrial i agrícola.

L'àmbit territorial de les seves competències correspon als aqüífers carbonatats del Carme-Capellades delimitats al Decret 328/1988, d'11 d'octubre. L'abast de la superfície és d'uns 160 km².

La JCUACC es va constituir l'any 2003.

N5 - OCTUBRE 2025 - EDITA: JCUACC - Amador Romaní 44 - 08786 Capellades, Barcelona - info@jcuacc.cat
Apartat de Correus 26 de Capellades - www.jcuacc.cat - **DISSENY I MAQUETACIÓ:** Concepte Gràfic - Santa Maria
núm. 2, 2n pis - 08700 Igualada - Barcelona - Tel. 93 804 04 41 - disseny@conceptegrafic.com - www.conceptegrafic.com
IMPRESSIÓ: Gràfiques Vilanova - Merlet 22 - 08700 Igualada, Barcelona - Tel. 93 804 0967 - www.grafiquesvilanova.com

Queda prohibida la reproducció total o parcial per qualsevol mitjà sense l'autorització expressa de l'autor.

editorial

Just ara quan les reserves són bones i no estem pressionats per la urgència de l'escassetat és el moment de prendre les decisions necessàries per gestionar la situació.

Actualment l'Aqüífer Carme-Capellades es troba dins l'estat de normalitat, tant pel que fa a la sequera pluviomètrica com la hidrològica.

Feia temps que la "normalitat" no era l'estat habitual i que havíem arribat a un punt gairebé crític. Ara mateix això ens queda lluny, sembla un record llunyà, com d'una mena de malson molt intens però que en el moment de despertar-nos s'esvaeix i surt definitivament de les nostres vides.

Desafortunadament els aqüífers no funcionen així. La desitjada normalitat s'aconsegueix fent-ne una bona gestió. Cal que la pluviometria sigui abundant, però també que després no es malgasti l'aigua i se'n faci un ús racional.

Just ara quan les reserves són bones i no estem pressionats per la urgència de l'escassetat és el moment de prendre les decisions necessàries per gestionar la situació. Els mesos anteriors ha plogut

molt, però les característiques de la nostra climatologia indiquen que això no és l'habitual, més aviat el contrari.

Tenim poca capacitat per fer ploure, però en canvi sí que en tenim per la gestió. Tots hem de ser solidaris i responsables en el seu ús, sentint-nos part d'un tot més genèric però que ens afecta. Com gastem l'aigua cadascú és una decisió individual, però aquestes petites parts sumen un tot més gran, que té conseqüències per a tothom.

Ara mateix no ens podem permetre pensar que l'aigua és un element gairebé "regalat" que ens arriba de manera infinita i que sempre que obrim l'aixeta hi serà. Això només passarà si no el malgastem, si som conscients que s'ha de fer servir de manera sostenible i que les decisions que prenguem cada persona des de la nostra individualitat afectaran la col·lectivitat i en condicionaran el futur.

Pensem-hi, tots i cadascú de nosaltres, què podem fer per millorar l'estalvi d'aigua.

Les accions de la JCUACC han de continuar vetllant per una gestió sostenible i equilibrada dels recursos hídrics de l'aqüífer Carme-Capellades. Amb el control i vigilància del nivell freàtic i del volum d'extracció per garantir la sostenibilitat de l'aqüífer. Impulsar el registre i regularització d'usos i poder evitar captacions irregulars o sobreexplotació.

Salvador Vives
Alcalde de Capellades

Marc Sánchez
Alcalde de Carme

EL MUSEU MOLÍ PAPERER DE CAPELLADES UN MOLÍ EN ACTIU

El Museu- Molí Paperer de Capellades està ubicat a l'antic Molí de la Vila, que conserva l'estructura pròpia dels molins papers del segle XVIII. Al costat es troba la Bassa, una surgència d'aigua natural i cristal·lina, de l'aqüífer Carme-Capellades. El molí de la Vila era el primer del conjunt dels 16 molins papers coneguts com a Molins de la Costa que utilitzaven els més de 12 milions de litres diaris que sortien de la Bassa.

La gran abundància d'aigua provinent de l'aqüífer Carme-Capellades, les bones comunicacions i d'altres factors socioeconòmics, va fer possible la creació a l'Anoia, entre els segles XVIII i XIX, de la creació d'un paisatge paperer format per més de 40 molins. Capellades i el seu entorn van constituir un dels centres paperers més importants de l'Estat espanyol. Aquests molins fabricaven principalment de barba de primera qualitat i paper de fumar. D'aquest període daten les grans nissagues de paperers com ara: Romaní, Soteras, Guarro, Serra o Romeu, entre d'altres, que abastien gran part del mercat espanyol, d'Amèrica del sud i Filipines.

ORÍGENS DEL MUSEU

Els orígens del molí de la Vila es poden trobar en documents del segle XVII que acrediten l'existència d'un molí fariner del comú, en una ubicació propera a l'actual molí.

L'any 1856 el molí fariner es va vendre en pública subhasta a José Linares i Fermín Salcedo de Madrid. I serà en Jaume Ferrer, paperer de Capellades, qui l'any 1862 el compra, i construeix al 1867 el nou i gran molí tal i com ara el coneixem.

Com a molí paperer, el molí de la Vila va treballar tan sols 37 anys, i la major part en règim d'arrendament amb successius paperers com ara: Romaní Puigdemongas, Romaní i Tarrés, Jaume Esteve i a Josep Vilaseca. L'any 1920 el molí va deixar de funcionar al no poder superar els canvis tecnològics i laborals que es van esdevenir després de la vaga del treballadors dels molins paperers del 1919.

L'Ajuntament de Capellades el 1928 compra el molí, i vint anys més tard s'instal·la l'arxiu i la col·lecció arqueològica de l'Amador Romaní.

El 1958 es crea la comissió Pro Museu Molí Paperer de Capellades gràcies a la iniciativa dels paperers Llorenç Miquel, Antoni Romaní i Pere Aliet. Amb la col·laboració d'un bon nombre d'altres paperers de Catalunya i d'empreses de l'Estat espanyol, així com de la Diputació de Barcelona, el 6 de juliol de 1961 el museu obre les portes al públic, essent un dels primers museus d'arqueologia industrial del país.

PRESERVAR DE L'OBLIT

El museu conserva un important fons format principalment per eines, maquinària, caràtules, tampons de fusta i papers del segle XII fins a l'actualitat. Una de les fites del museu és la d'augmentar les seves col·leccions mitjançant una política d'adquisicions i de donacions.

Més enllà de la conservació de l'edifici i les col·leccions el museu també té com a objectiu vetllar i promoure la preservació del patrimoni del paisatge industrial paperer de Catalunya. Un paisatge que els darrers anys es veu amenaçat per l'estat de degradació de molts molins, alguns d'ells sense cap protecció legal.

**Museu Molí Paperer
de Capellades**
MNACTEC

EL CREIXEMENT DEL MUSEU

Al llarg d'aquests 64 anys al museu s'han dut a terme diferents treballs de rehabilitació i adequació per dotar-lo de les instal·lacions i espais necessaris com a museu i centre cultural.

A partir de l'any 1990, quan l'Institut i l'escola Bressol van marxar de l'edifici, el museu va disposar de totes les plantes del molí. En successives actuacions es va rehabilitar el mirador (antic assecador), instal·lar un ascensor, la sala d'actes, la biblioteca - arxiu, sala laboratori. També es van ampliar les sala d'exposició permanent sobre "El Paper i l'Impremta", així com amb la sala amb la projecció dedicada a l'Aquífer Carme-Capellades "Un món submergit" que ha comptat amb la col·laboració de la Jcuacc.

Encara queden millores per realitzar com l'ampliació de la sala d'exposició permanent sobre la fabricació del paper actual, i està en procés una sala dedicada al paper reciclat i el consum que esperem es pugui inaugurar l'any 2026. Amb aquesta sala dedicada al reciclatge el museu vol informar i sensibilitzar al públic sobre la importància del paper i el reciclatge.

L'ART DEL PAPER FET A MÀ

Des de l'inici de la seva fundació, l'esperit del museu ha estat ser museu alhora que molí, amb l'objectiu de mantenir i transmetre l'art del paper fet a mà. Aquesta activitat artesana és la que dona al museu el seu caràcter únic d'un museu viu.

Avui el museu no només continua fabricant paper fet a mà de forma tradicional sinó que també vol crear nous papers amb innovació dins el camp de l'artesania. El museu produeix una extensa gamma de papers, molts d'ells especialment creats per clients com ara: el Celler de Can Roca, Aponiente, Carme Rusalleda, Grup Planeta, Misui.

La reinterpretació del passat, que ara cobra un nou sentit, el museu també fabrica paper a mà a partir de draps i de residus tèxtils. Recentment ha creat una nova gamma de papers superreciclatos Upcycling 100 % texà, de drap, palla, cuir, cacau, etc.

CENTRE DE DOCUMENTACIÓ: RECOLLIR I ORDENAR EL CONEIXEMENT

El museu compta amb una important biblioteca especialitzada sobre temes relacionats amb el paper: història, filigranes, producció artesanal i industrial, fibres papereres, impremta, etc. També a l'arxiu es conserven diversos fons: Oriol Valls, Pau Vila i Francesc Bofarull i Sans.

DIFUSIÓ

El museu realitza una gran tasca de difusió del paper amb més de 25.000 visitants anuals, que descobreixen el procés de fabricació del paper fet a mà, observant directament el treball dels artesans.

Un 70% dels visitants que rep el museu són escolars, per aquest públic, i també pel públic familiar, el museu ofereix l'activitat del Taller en el qual els visitants poden gaudir de l'experiència de fer el seu propi paper. Una experiència sensorial que ajuda a fixar els coneixements que s'ensenyen durant la visita.

ART-PAPER: EL PAPER COM A EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

A l'any 1984, amb una visió d'avantguarda el museu va crear els Tallers d'Art amb , l'objectiu d'explorar i difondre les possibilitats plàstiques del paper. Ens els 26 anys dels Tallers es van convidar els artesans i artistes més prestigiosos d'aquest àmbit a escala internacional.

La relació del museu amb la creació artística continua sent una part important de l'activitat del molí. Pel laboratori del museu s'han realitzat treballs en col·laboració per artistes com: Miquel Barceló, Jaume Plensa, Eugènia Balcells, David Bestué, Clàudia Pagès, Amparo Sard, Jo Milne, entre d'altres.

Com a novetat, aquest any s'ha signat un acord entre la PAAC (Plataforma d'artistes visuals de Catalunya), la Generalitat de Catalunya i el museu per acollir un artista en residència que desenvoluparà un projecte de creació artístic al voltant del Paper moneda.

A l'espai del Mirador, en sintonia amb aquesta vinculació del Paper i la creació artística, el museu organitza i acull exposicions de l'obra d'artistes contemporanis que treballen el paper des de diferents àmbits.

UN MUSEU DE REFERÈNCIA INTERNACIONAL

El Museu actualment és secció del Museu Nacional de la Ciència i Tècnica de Catalunya MNACTEC, així mateix forma part de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

Per la seva singularitat des de l'any 2023 va ser declarat Bé d'interès Nacional (BCIN) i compta amb la màxima protecció com a monument.

Al llarg de la seva història el museu ha organitzat i acollit diferents congressos internacional i projectes europeus i ha esdevingut un museu de referència internacional pel que fa al paper. Tant és així que actualment forma part de la candidatura per La Sèrie de Molins Paperers a Europa (abans de la industrialització) per ser Patrimoni de la Humanitat de l'UNESCO.

El Patrimoni històric i cultural l'Abric Romaní i el Museu Molí Paperer són elements que ens fan únics, conjuntament amb totes les entitats del teixit associatiu de la Vila, amb una gran participació ciutadana.

Entrevista a
SALVADOR VIVES,
alcalde de Capellades

Com descriuria, breument, el municipi de Capellades?

Capellades som un dels municipis més petits en extensió de la comarca de l'Anoia, amb només 2,9 km² i uns 5.500 habitants. Estem situats sobre una terrassa travertínica a 317 m d'altitud, vora el riu Anoia, en el congost que talla la Serralada Prelitoral.

Els aspectes destacables són la història i el patrimoni cultural. L'Abric Romaní-Parc Prehistòric és un dels primers espais més importants dels neandertals, un jaciment arqueològic de primer ordre. L'altra joia que tenim és el Museu Molí Paperer que explica la història de la indústria paperera. Al costat del Museu tenim la Bassa, un aflorament natural de l'aqüífer Carme-Capellades, element emblemàtic de la tradició paperera de Capellades.

Pel que fa a la vida cultural i festiva, la festa Major d'agost, el tradicional Mercat Figueuer i les Festes del Carrer són cites importants que reforcen la cohesió comunitària i un reflex de la qualitat de la vida associativa de la nostra Vila. Actualment hi ha una cinquantena d'entitats actives, algunes de molt antigues com els Gegants i Capgrossos centenaris o La Lliga. L'entorn natural i el paisatge del congost pel camí ral són una oportunitat per passejar al costat del riu, fer rutes diverses com els Camins del Paper o activitats de senderisme. En resum, Capellades és un municipi petit però amb una identitat molt clara. Som un territori d'alt valor històric, amb un entorn natural singular i una vida cultural viva i participativa. S'hi sent

la forta tradició paperera però també la voluntat de mirar endavant, entre patrimoni i dinamisme local.

Quins són els seus atractius turístics?

Els principals atractius turístics que tenim a Capellades són una combinació de patrimoni històric i de patrimoni natural i cultural. Destacaré el Museu Molí Paperer, antic molí del segle XVIII, i actualment un dels museus del paper més importants d'Europa on encara avui es produeix paper fet a mà. A les visites guiades s'explica la història del paper i la seva fabricació tradicional oferint demostracions en viu i tallers per a escoles i visitants. Al costat del Museu Molí Paperer hi ha un aflorament d'aigua, que és la Bassa natural, que a part de la seva bellesa és l'indicador del nivell de la sobreexplotació de l'aqüífer Carme-Capellades, quan no afluïx aigua i es buida.

L'Abric Romaní -dins el Parc Prehistòric situat a la Cinglera del Capelló- és un jaciment arqueològic de renom internacional, amb restes de neandertals de fins a 79.000 anys. Cada estiu, durant el mes d'agost s'hi realitzen excavacions dirigides durant uns quaranta anys per un expert com el professor Eudald Carbonell i que actualment ha passat el relleu als seus col·laboradors. Es fan visites diàries explicant la vida dels nostres avantpassats neandertals. Actualment estem treballant amb l'IPHES, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Capellades en la realització del projecte del Museu del Neandertal a Capellades.

Quines són les debilitats del poble? I les seves forteses?

A mi sempre m'agrada parlar de realitats positives, de les forteses, ja siguin econòmiques, culturals i de viure a Capellades. El Patrimoni històric i cultural l'Abric Romaní i el Museu Molí Paperer són elements que ens fan únics, conjuntament amb totes les entitats que nodreixen el teixit associatiu de la Vila, amb una gran participació ciutadana.

L'Entorn natural, el congost de l'Anoia i la Bassa són espais amb interès paisatgístic i geològic i a la vegada una oportunitat per al turisme sostenible. La identitat pròpia i una comunitat cohesionada, un orgull local per la història paperera i pel patrimoni cultural, alta participació i implicació de la ciutadania.

Però el que m'agrada posar en relleu és que tots els capelladins i capelladines tenim els serveis bàsics resolts en un radi de 2,9 quilòmetres quadrats. Escola bressol, escoles de primària, l'institut de secundària i tots els serveis bàsics de les necessitats de les persones: farmàcies, bancs, forns de pa, botigues de queviures de tots tipus, residència de la gent gran, policia local, poliesportiu, camp de futbol...

Pel que fa a les possibles debilitats de Capellades destacaria la falta d'espai territorial, que és molt limitat, el municipi té poc marge de creixement urbanístic i industrial.

La indústria representa el 59,18% de l'activitat econòmica, consolidant-se com el principal motor del municipi, la construcció representa el (2,88%)

industrial, que s'ha transmès generació rere generació. El pes de la indústria a Capellades és el resultat d'un entorn favorable de recursos naturals. Resumint, l'aigua és el cor de Capellades: li dona vida, història i caràcter. Sense la Bassa plena, Capellades no és el mateix poble.

Quines haurien de ser les actuacions prioritàries de la JCUACC al seu terme municipal?

Les actuacions prioritàries de la JCUACC han de continuar enfocades en la gestió sostenible i equilibrada dels recursos hídrics, tenint en compte la importància econòmica i ecològica de l'aigua en els municipis al voltant de l'aqüífer Carme -Capellades.

La junta ha de continuar amb el control i vigilància del nivell freàtic i del volum d'extracció per garantir la sostenibilitat de la surgència natural. Impulsar el registre i regularització d'usos i poder evitar captacions irregulars o sobreexplotació. Fomentar l'ús responsable i eficient de l'aigua, especialment en sectors industrials i agrícola i que les administracions públiques controlin les seves xarxes de distribució de l'aigua municipal. Totes aquestes accions s'han de continuar amb el lideratge de la JCUACC per aconseguir que l'Agència Catalana de l'Aigua ens tingui en compte.

Com a alcalde de Capellades i membre de la JCUACC m'agradaria que moltes vegades es donés més suport en la protecció i conservació de la Bassa, com a punt de gestió i de control de la sobreexplotació de l'aqüífer.

Com valora la iniciativa de la JCUACC de crear la Revista, i donar veu als municipis de l'àmbit?

La iniciativa de la JCUACC de crear una revista i donar veu als municipis del seu àmbit es pot valorar molt positivament per diversos motius: Educació, divulgació i implicació comunitària, campanyes de sensibilització sobre el valor de l'aigua i el seu ús racional, la col·laboració amb el Museu Molí Paperer i entitats locals per impulsar itineraris educatius sobre la cultura de l'aigua.

petits, pateix migració de joves per estudis i feina. Calen estratègies per retenir talent i generar oportunitats locals en els camps de la innovació i la sostenibilitat.

Tot i tenir servei dels ferrocarrils de la generalitat, cal destacar que Capellades pateix una important mancança de transport públic eficient i freqüent, fet que limita la mobilitat dels seus habitants, afectant especialment la gent gran, el jovent i les persones sense vehicle propi.

Quines peculiaritats el diferencien d'altres municipis similars de la comarca?

Les diferències amb altres municipis similars destacaria el que comentava en l'anterior pregunta, que els capelladins i les capelladines tenim els serveis bàsics resolts en el petit espai que tenim de terme municipal.

Quin paper juga "l'aigua" en el vostre municipi?

L'aigua és un element clau i identitari a Capellades, sent un element fonamental tant en la seva història, com en el paisatge, l'economia i la vida quotidiana.

La presència de l'aqüífer Carme Capellades i del riu Anoia va ser clau per a l'impuls dels antics molins paperers, aprofitant l'aigua com a força motriu en el procés de la fabricació del paper.

La tradició històrica i un fort arrelament industrial ha generat coneixement local, oficis especialitzats i cultura

hi té un pes molt menor, el sector de serveis (37,94%). Malgrat la tradició, la indústria paperera ha perdut pes. Des-tacaria que el desenvolupament del sector del turisme o serveis avançats i sostenibles hauria de tenir més pes en el futur econòmic de la Vila. També hi ha una desconexió entre patrimoni i dinamització turística privada. El patrimoni existeix, però està infraexplotat. Cal una millor coordinació i promoció per atraure visitants. Un punt feble és l'envelliment i pèrdua de població jove, com molts municipis

Els infants de cicle inicial de l'escola la Torre hem fet un projecte sobre les Fonts naturals del nostre poble

*Tot va començar amb la visita del nostre conserge on ens plantejava el següent repte: **Hi ha algunes fonts a la Torre que funcionen i d'altres no, em podeu ajudar a descobrir per què?***

A partir d'aquí vam fer moltes activitats d'investigació com ara una entrevista a l'alcalde Jaume Riba que ens va explicar per què hi ha tantes fonts, com funcionen ara i en el passat i també vam comprendre la importància dels aqüífers.

A més a més, vam visitar la Font de l'Espolsador, la Font del Rector i també la Font del Vinçó per observar l'entorn, la quantitat d'aigua i l'origen d'aquesta aigua, vam descobrir que hi ha 17 fonts en tot el terme municipal

de la Torre de Claramunt i que molt poca gent les coneix. Per aquest motiu vam pensar que havíem de fer alguna cosa per donar a conèixer i valorar el patrimoni natural que tenim.

Així que el dia 3 de juny vam organitzar una caminada popular a la Font de l'Espolsador per explicar tot el que havíem après sobre les fonts. Els participants van rebre un clauer amb un codi QR on s'escoltava un àudio fet per nosaltres amb el nom de les 17 fonts naturals.

Així mateix, vam aprofitar per donar consells a la població a partir d'un tríptic perquè vam observar que hi ha algunes fonts no gaire ben conservades.

Per últim, vam fer arribar a l'alcalde algunes propostes per tal de donar a conèixer les fonts naturals i millorar la seva conservació:

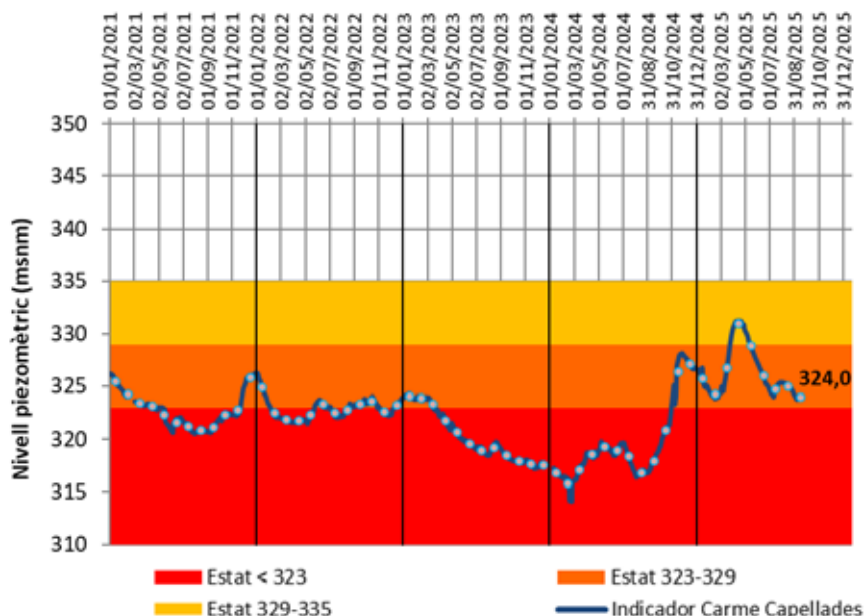
- Senyalitzar totes les fonts i els camins que porten cap a elles.
- Organitzar caminades populars a les diferents fonts naturals de la Torre.

Sense dubte ha estat un projecte molt enriquidor per a tots i totes nosaltres, però també considerem que hem fet una gran aportació de millora al nostre patrimoni natural.

Situació de normalitat hidrològica

Els recursos emmagatzemats actuals en el sistema Ter- Llobregat es troben al 75% de la seva capacitat cosa que suposa està en situació de normalitat hidrològica. L'aqüífer del Carme- Capellades es troba a 323.4 metres sobre el nivell del mar. Creuant aquests dos estats dels embassaments i de l'aqüífer, i d'acord amb el Pla de gestió establir per l'Agència Catalana de l'Aigua, la quantitat d'aigua que es pot subministrar als municipis connectats tant a pous com a la xarxa d'abastaments alta d'Aigües Ter- Llobregat és de 2.8 hm³/any. Si el nivell de l'aqüífer baixés per sota els 323 m aleshores caldria reduir la pressió a l'aqüífer fins a 1,7 hm³/any per tal de reduir la seva explotació

Assignació de recursos subterranis per a l'abastament en hm ³ /any		Situació de l'aqüífer Carme Capellades segons nivell aqüífer a Carme (metre sobre el nivell del mar)			
		>335	335-329	329-323	<323
Indicador sistema Ter-Llobregat	Normaliat i prealerta	5.5	3.2	2.8	1.7
	Alerta		4.5	3.2	2.8
	Execpcionalitat		5.5	4.5	3.2
	Emergència		5.5	5.5	4.5

Taula segons Pla de Gestió de Districte Conca Fluvial de Catalunya aprovada pel govern de la Generalitat de Catalunya

conkurs

Per on passa aquest pont?

A la base teniu les lletres que us ajudaran a omplir cada casella, envia una imatge amb la resposta a: info@jcuacc.cat. El guanyador del concurs rebrà una samarreta com a premi.

